

Til landets kommuner v/ordfører og rådmann

Dato: 1.10.2012

—

Kommunesektoren og staten har gjennom mange år samarbeidet for å sikre en rask bosetting av personer som er kommet som flyktninger og asylsøkere til Norge, og som har fått innvilget opphold. Kommunene bidrar gjennom bosetting og praktisk integreringsarbeid, mens staten bidrar med bl.a. finansiell støtte, veiledning og kompetansebygging.

Både kommunesektoren og staten har ønsket å legge til rette for rask bosetting når en flyktning er innvilget opphold. Det er best for den enkelte flyktning. Unødvendig venting i mottak forsinker kommunenes innsats for å integrere den enkelte i lokalsamfunnet, og for å kvalifisere flyktningene for arbeidslivet. For mange kommuner er vellykket bosetting og integrering viktig for befolkningsutvikling og sysselsetting.

Kommunene har de siste årene gjort en stadig bedre jobb med å bosette flyktninger. Kommunene bosatte i årene 2009, 2010 og 2011 nær 6 000 flyktninger årlig. Kommunene hadde ved utgangen av august bosatt 3 400 flyktninger, nær 400 flere enn på samme tid i fjor. Antall familiegjenforente til bosatte flyktninger ble fordoblet første halvår. For 2012 samlet har kommunene, i henhold til IMDi's registrering av svar på anmodningsbrev (senest ved tilleggsanmodningen i mai i år), vedtatt å bosette 5 860 flyktninger. KS og IMDi anslår imidlertid at dette tallet fortsatt vil øke noe, slik at antall bosettingsvedtak for 2012 vil bli over 6 000. Over 80 prosent av plassene er disponert.

Imidlertid er behovet for bosetting økt ytterligere gjennom 2012, og det må antas et bosettingsbehov også for 2013 og 2014 som er klart høyere enn hva som var tilfellet i 2011. Oppdaterte prognoser fra IMDi viser at bosettingsbehovet er på nær 8 000 både i 2012 og 2013. Prognosene tyder på samme høye nivå også i 2014.

Antall bosettingsklare flyktninger i mottak har økt kraftig i 2012. Det er nå 3 400 flyktninger i mottakene med godkjent opphold som venter på å få komme til en kommune. Dette er det høyeste antallet siden 1990-årene.

Hovedårsaken til økningen er at en større andel av asylsøkerne som kommer til Norge har reelt beskyttelsesbehov og innfrir kravene til flyktningstatus. I tillegg kommer at Utlendingsdirektoratet (UDI) fatter vedtak raskere enn tidligere, og i 2012 også har bygget ned restansene. Det økte behovet for å bosette flyktninger, innebærer at også kapasiteten i kommunene må økes til et nytt og høyere nivå.

Kommunene rapporterer at mangel på egnede boliger er det viktigste hinderet for å kunne øke bosettingen opp til det nivået som nå er nødvendig i landet som helhet.

Nasjonalt Utvalg for bosetting og mottak, som er sammensatt av representanter for kommunesektoren og staten, har på denne bakgrunn rettet en henvendelse til Regjeringen og foreslått at rammen for tilskudd til utleieboliger for flyktninger styrkes i 2013 og 2014 og at utmålingen av tilskudd oftere kan være på inntil 40 %.

Husbanken presiserer også at det er midler igjen på årets ramme for tilskudd til utleieboliger. KS, IMDi og Husbanken oppfordrer til full utnyttelse av denne rammen. Selv om maksimalt tilskudd normalt ikke skal overstige 20 % av godkjente prosjektkostnader, har Husbanken anledning til å utmåle tilskudd på inntil 40 % for boligprosjekter med tilknyttede oppfølgingstjenester.

Lokale forhold er avgjørende for hva som vil være den beste løsningen ved bosetting av flyktninger. Virkemidler som er tilgjengelige for å sikre rask og god bosetting, kan være:

- Raskere og høyere utnyttelse av vedtaks plasser i kommunene.
- Langsiktig planlegging av bosettingsarbeidet, med bruk av intensjons- og samarbeidsavtaler med IMDi og Husbanken, flerårige vedtak og kvartalsvis bosetting.
- Aktivt bruk av tilgjengelige tilskudd fra staten som er ment å dekke kommunale utgifter ved bosetting og integrering av flyktninger (integreringstilskudd, norsktilskudd, enslige mindreårige tilskudd, tilskudd for funksjonshemmede, Husbankens boligfinansieringsordninger mv).
- Prioritering av tilskudd til utleieboliger til flyktninger innenfor dagens budsjett.
- Større og mer fleksibel bruk av Husbankens startlån.
- Oppfølging i bolig med fokus på boligkarriere og gjennomstrømming i den kommunale boligmassen.
- Profesjonell bruk av det private leiemarkedet, hvor dette ses som en parallell løsning til bruk av kommunale boliger ved bosetting av flyktninger.
- Enklere husvære/midlertidig innkvartering i kommunene, særlig for enslige voksne som venter på familien.

Mange kommuner benytter allerede et bredt sett av disse tilgjengelige virkemidlene for å legge til rette for en rask og god bosetting. Om ønskelig vil IMDi sitt regionale apparat svært gjerne svare på henvendelser om hvordan disse virkemidlene eventuelt kan benyttes enda bedre i den enkelte kommune.

Dersom din kommune, på bakgrunn av disse opplysningene, ser muligheter for å kunne bosette flere flyktninger enn tidligere vedtatt i løpet av 2012 og 2013, vil det være godt for den enkelte flyktning, og på sikt spare kommunesektoren samlet for økte utgifter. Vi peker i den anledning på at det antall bosettinger som ligger i de enkelte anmodningsbrev, er basert på det beste anslaget for samlet bosettingsbehov og på en fordeling mellom kommuner som er vurdert i et samarbeid mellom KS og IMDi.

Vi ber samtidig om at kommuner som ikke har fattet vedtak for 2012 og 2013, tar hensyn til dagens situasjon og fatter vedtak om å bosette flere flyktninger dersom det er mulighet for dette.

Med hilsen

Geir Barvik
direktør, IMDi

Sigrun Vågeng
adm.direktør, KS

Bård Øistensen
adm.direktør, Husbanken